

Public participation in community development in the Nong kung subdistrict administrative organization, Nam phong district, khon kaen province

Phattharadee Chuanprakob ^{1*} and Panit Seepradit ²

^{1,2} Pitchayabundit College.

* Corresponding author. E-mail: Pattarawadee869@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to study 1) Public participation in community development 2) A comparison of public participation in community development across different districts And 3) Recommendations for enhancing the level of public participation in community development. The sample group consists of 374 residents living within the jurisdiction of the Nong Kung Subdistrict Administrative Organization, determined using Yamane's formula. The data collection tool was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.748. Statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing was conducted using t-test and f-test statistics.

Research Findings: 1. Overall public participation in community development within the jurisdiction of Nong Kung Subdistrict Administrative Organization, Nam Phong District, Khon Kaen Province, was found to be at a high level. When considering each aspect individually, the highest average was in participation in evaluation, followed by participation in implementation, while the lowest average was in participation in decision-making. 2. Comparison of public participation in community development classified by gender, age, education level, occupation, and average monthly income revealed that there were no significant differences in participation levels across these demographic factors. That is, people with different gender, age, education, occupation, and income levels participated in community development at similar levels. And 3. Recommendations for enhancing public participation in community development within the Nong Kung Subdistrict Administrative Organization include: regularly organizing community forums at the village and subdistrict levels to provide opportunities for all groups of people to express their opinions.

Keywords: Participation, community development, subdistrict administrative organization.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ภัทรวดี ขวนประกอบ^{1*} และ พนิท ศรีประดิษฐ์²

^{1, 2, 3} วิทยาลัยพณิชยการ

* Corresponding author. E-mail: Pattarawadee869@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขต และ 3) ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง จำนวน 374 คน ด้วยการใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.748 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และใช้สถิติเอฟ (f-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าโดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน และ 3. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ จัดเวทีประชาคมในระดับหมู่บ้านและตำบลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน, องค์การบริหารส่วนตำบล

© 2026 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมดังกล่าวเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมให้ประชาชนสามารถเข้ามามีบทบาทในการบริหารประเทศได้อย่างแท้จริง ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเพื่อกำหนดผู้แทนของตนเข้าสู่การปกครอง ไปจนถึงการร่วมกันศึกษาปัญหา ความต้องการของสังคม การปรึกษาหารือ และการร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการเมืองไทย เพราะเป็นการถ่ายโอนอำนาจจากชนชั้นปกครองส่วนบนมายังประชาชน หมายความว่า อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศเป็นของประชาชนโดยแท้จริงในรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม (ชั่วคราว) พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศ ได้ระบุไว้ในมาตรา 1 ว่า “อำนาจอิสระของประเทศไทยนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย” และรัฐธรรมนูญฉบับต่อ ๆ มา ก็ได้ยึดหลักการนี้เช่นเดียวกัน จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ก็ยังคงให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (อ้างศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2543)

องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง ตลอดจนการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ทั้งนี้ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดให้มีบริการสาธารณะอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถพิจารณาและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่อาจส่งผลสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคซึ่งกันและกัน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด กระบวนการดังกล่าวจะส่งผลให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินไปอย่างมีทิศทางที่ชัดเจน สามารถกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนา ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน (ปัญญา เฉลียวชาติ, 2560)

ที่ผ่านมา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนจำนวนมากยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ การว่างงาน และการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองหลวง รวมทั้งปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอดีตมักถูกกำหนดขึ้นโดยบุคลากรภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก โดยขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ ทำให้แผนพัฒนาที่จัดทำขึ้นไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เมื่อดำเนินการตามแผนแล้วจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาในระดับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนจึงยังคงเผชิญกับปัญหาเดิมอย่างต่อเนื่อง จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น ในฐานะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ย่อมมีศักยภาพในการรับรู้ปัญหาและเข้าช่วยเหลือได้อย่างตรงจุดกว่าหน่วยงานอื่น พร้อมกันนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการทำงานให้มีความยืดหยุ่น โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (อดิสรณ์ ชัดสีใส, 2551)

การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของประชาชนในพื้นที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของการพัฒนาในระดับท้องถิ่น หากประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการวางแผน ดำเนินการ และติดตามผลการพัฒนา ย่อมก่อให้เกิดความตระหนัก ความเป็นเจ้าของ และการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งในบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พบว่ามีการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนในหลายด้าน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข และอาชีพ อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตในเบื้องต้นพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาชุมชนยังไม่เป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประชาชนบางส่วนยังขาดโอกาสหรือไม่แสดงบทบาทในการเสนอความคิดเห็น เข้าร่วมประชุม หรือร่วมตัดสินใจในโครงการที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง, 2568)

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5,682 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง (Actual population) โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบค่าประชากรจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1967) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือระดับ ค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) เท่ากับ 374 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in decision-making) 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Participation in implementation) 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Participation in benefit-sharing) 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in evaluation) ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีลักษณะคำถามเชิงบวก เป็นคำถามที่มีระดับคะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งสามารถตอบได้อย่างอิสระ เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

3.5 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนธ์ ถึงผู้นำในแต่ละชุมชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

5.1 สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน (n) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

5.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

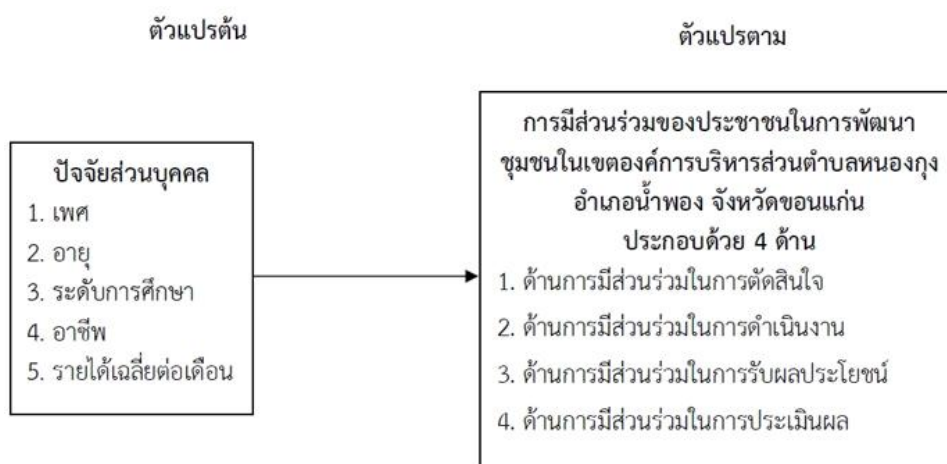
5.2.1 สถิติ t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 ตัวแปร สำหรับการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ

5.1.2 สถิติ F-test โดยทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และหากพบมีความแตกต่างรายคู่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาต้องทำการทดสอบต่อไปว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) สำหรับการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

5.2.3 การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยสรุปกรอบแนวคิดการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.08 อายุระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.61 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 37.17 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 32.09 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.50

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.71$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.42$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6. ท่านมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมา คือ ข้อ 4. ท่านเข้าร่วมคิด วิเคราะห์เพื่อเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ($\bar{X} = 3.52$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 8. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ได้เปิดโอกาสให้ท่านร่วมวางแผนและตัดสินใจโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.32$)

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 15. ท่านร่วมกำหนดแนวทางพัฒนา เพื่อลดปัญหาของหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ ข้อ 17. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 4.17$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 20. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งได้ดำเนินการ ($\bar{X} = 2.80$)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 26. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ได้ร่วมกับประชาชนจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐานเช่น ถนน ไฟฟ้าประปาให้กับประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ข้อ 27. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ได้ร่วมกับประชาชนจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และกิจกรรมเยาวชนให้กับประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.97$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 23. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ได้ให้เงินหรือจ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 2.75$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 31. ท่านมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ ข้อ 33. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนตรวจสอบ การปฏิบัติงานตามแผนประจำปี ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 35. ประชาชนมีส่วนร่วมในการสำรวจความพึงพอใจของการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ($\bar{X} = 4.01$)

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าโดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่

4.1 จัดเวทีประชาคมในระดับหมู่บ้านและตำบลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนวคิด และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือแผนพัฒนาชุมชน

4.2 สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การร่วมแรงร่วมใจในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ถนน หรือสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

4.3 จัดสรรผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้มีรายได้น้อย ได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาอย่างเท่าเทียม

4.4 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบหรือประเมินผลที่มีตัวแทนจากประชาชน เช่น คณะกรรมการชุมชน หรือกลุ่มอาสาสมัครชาวบ้านที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการ

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า หลายปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตื่นตัว และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องประการแรก ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความไว้วางใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่ประชาชน ผู้นำในชุมชนหนองกุ้งมีบทบาทในการประสานงาน ส่งเสริม และสร้างเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น นำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ อย่างแท้จริง ประการที่สอง การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพจากองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ที่ครบถ้วนและทันเวลา ส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนในการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นโครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข โภชนาการ ส่งเสริมอาชีพ หรือกิจกรรมสังคมอื่น ๆ ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมและเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมจากความร่วมมือกันในชุมชน อีกทั้ง วัฒนธรรมชุมชนที่เน้นความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยังเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มใจและต่อเนื่อง การที่ประชาชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมของตนเองส่งผลดีต่อชุมชนโดยรวม ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและตั้งใจที่จะรักษาความเข้มแข็งนี้ไว้ ดังนั้น การที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งอยู่ในระดับมาก จึงสะท้อนถึงความร่วมมือที่ดีระหว่างประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่น รวมถึงความพร้อมและเจตนารมณ์ที่แท้จริงในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างแท้จริงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิญญา พันธผล และชาญยุทธ หาญชนะ (2568) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ดา เอี่ยมชัย (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอพรมพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งใน ด้านการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง และด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง 2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการดำเนินการเลือกตั้งได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา และรายได้ 3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และตำแหน่งในท้องถิ่น 4. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ได้แก่ เพศ และตำแหน่งในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ หากพิจารณาจากกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในระดับ “มาก” นั้น ถือเป็นตัวอย่างที่ดีของการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการและนักคิดทางการเมืองหลายคน โดยเฉพาะแนวคิดของ Sherry R. Arnstein (1969)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าโดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนมักได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ อย่างไรก็ตามกรณีของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น กลับพบว่า ปัจจัย

เหล่านี้ไม่ได้เป็นตัวกำหนดหลักในการมีส่วนร่วมอย่างแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เป็นไปได้ว่าชุมชนในพื้นที่ดังกล่าวมีความเข้มแข็งทางสังคม และมีวัฒนธรรมของการรวมกลุ่ม การช่วยเหลือกัน รวมถึงการมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมที่สูง จึงทำให้ไม่ว่าประชาชนจะมีพื้นฐานชีวิตอย่างไร ต่างก็รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และมีความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนา ยิ่งไปกว่านั้น อาจเป็นผลมาจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสื่อสารที่ทั่วถึง เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมโดยเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติตามสถานะทางสังคม ทำให้ทุกกลุ่มประชากรสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเสมอภาค อีกประเด็นที่อาจมีผลคือ ลักษณะของกิจกรรมการพัฒนาชุมชนที่จัดขึ้น มักเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การพัฒนาสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพ หรือการจัดการขยะ ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวและสามารถกระตุ้นให้คนในทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยไม่ต้องใช้ทักษะหรือความรู้เฉพาะทางมากนัก ดังนั้น ความเท่าเทียมในการมีส่วนร่วมจึงไม่ใช่เรื่องบังเอิญ หากแต่เป็นผลมาจากโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรมของชุมชน และการบริหารจัดการที่ดีของท้องถิ่น ที่ทำให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณค่าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิญญา พันธผล และชาญยุทธ หาญชนะ (2568) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตสันต์ พรหมเกตุ และสุป็น สมสาร (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนตำบลฝักปิง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลฝักปิง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ที่จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา โดยภาพรวมประชาชนในตำบลฝักปิง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าโดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน และ 3. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ จัดเวทีประชาคมในระดับหมู่บ้านและตำบลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จัดเวทีประชาคมอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง โดยส่งเสริมให้มีการจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบล เพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น เสนอความต้องการ และร่วมกันพิจารณาทางเลือกในการพัฒนาชุมชน และควรจัดในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ทุกกลุ่มสามารถเข้าร่วมได้ ทั้งผู้สูงอายุ คนวัยทำงาน และเยาวชน

1.2 พัฒนาช่องทางการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็น ใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น กลุ่มไลน์ของชุมชน เฟซบุ๊กเพจขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น หรือแอปพลิเคชันท้องถิ่น เพื่อกระจายข่าวสารและเปิดช่องทางให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้ตลอดเวลา รวมถึงการติดตั้งกล่องรับฟังความคิดเห็นในสถานที่ราชการหรือจุดชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ร้านค้าในหมู่บ้าน

1.3 ส่งเสริมความรู้และทักษะในการมีส่วนร่วม จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการมีส่วนร่วม เช่น บทบาทหน้าที่ของประชาชนในการพัฒนาชุมชน การเขียนโครงการ การวิเคราะห์ปัญหา และการประเมินผล สนับสนุนผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชนให้มีทักษะในการสื่อสาร การเจรจา และการตัดสินใจร่วมกับภาครัฐ

1.4 ส่งเสริมกลไกคณะกรรมการชุมชน สนับสนุนให้มีการจัดตั้งและพัฒนาคณะกรรมการชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน โดยให้มีตัวแทนจากทุกกลุ่มประชากร เช่น ผู้สูงอายุ เยาวชน สตรี เกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาว่าปัจจัยด้านใดบ้างที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับการมีส่วนร่วม เช่น ความรู้ทางการเมือง ทักษะติดต่อหน่วยงานรัฐ ความเชื่อมั่นในผู้นำชุมชน หรือการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหลายตำบลในอำเภอน้ำพอง หรือระหว่างตำบลในจังหวัดขอนแก่น เพื่อวิเคราะห์ว่าบริบททางสังคมหรือการบริหารท้องถิ่นมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมอย่างไร

2.3 ศึกษาว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลอย่างไรต่อคุณภาพหรือความยั่งยืนของโครงการพัฒนาชุมชน เช่น โครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากจะยั่งยืนกว่าหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- ธำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. (2543). *การเมืองไทยสมัยรัฐธรรมนูญ: การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจทางการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475–2540*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- นิตสันต์ พรหมเกตุ และ สุปัน สมสาร. (2566). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนตำบลฝักปิง อำเภอกุฉีชุมภู จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต).
- ปัญญา เฉลียวชาติ. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ ออก อำเภอนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- วรัญญา พันธผล และ ชาญยุทธ หาญชนะ. (2568). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต).
- ศักดิ์ดา เอี่ยมชัย. (2566). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอฟาร์มโพธิ์ จังหวัดพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).
- อดิสรณ์ ชัดสีโส. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอยางตลาด จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- องค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง. (2568). *ข้อมูลพื้นฐาน*. องค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง อำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี.
- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216–224.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis (2nd ed.)*. Harper and Row.